

V Bruseli 19. novembra 2019
(OR. en)

14055/1/19
REV 1

COMPET 736
MI 786
IND 289

POZNÁMKA

Od: Predsedníctvo

Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Č. predch. dok.: 14055/19

Predmet: Vonkajší rozmer európskej konkurencieschopnosti

Delegáciám s ohľadom na zasadnutie Rady pre konkurencieschopnosť, ktoré sa uskutoční 28. novembra 2019, v prílohe zasielame poznámku predsedníctva o vonkajšom rozmere európskej konkurencieschopnosti.

Vonkajší rozmer konkurencieschopnosti EÚ
Rada pre konkurencieschopnosť (vnútorný trh a priemysel)

28. novembra 2019

1. EÚ ako globálne prepojená ekonomika a najväčší priestor voľného obchodu na svete čelí bezprecedentnému množstvu nových výziev a megatrendov. Týchto výziev a megatrendov existuje široká škála, od spomalenia globálneho obchodu, cez zmenu obchodných modelov v dôsledku digitálnych technológií až po zmenu klímy. Vzhľadom na nedávne posuny v dynamike mocenských vzťahov sa okrem toho zložitejšími stali vzťahy EÚ s ostatnými najvýznamnejšími obchodnými blokmi, najmä Čínou a Spojenými štátmi americkými (USA). Problém, ktorý by EÚ mala účinne riešiť, sú predovšetkým nerovnaké podmienky.
2. Schopnosť európskych odvetví a podnikov úspešne konkurovať na svetových trhoch a ich prístup ku globálnym hodnotovým reťazcom sú hlavnými predpokladmi udržateľného rastu a konkurencieschopnosti Európy. Mali by sme preto zabezpečiť, aby Európa bola lídrom v technológiách budúcnosti, inovácii a udržateľnosti, čím sa zároveň zaistí aj strategická autonómia zameraná na budúcnosť. Znamená to tiež, že odvetvia a podniky musia byť vo svojej činnosti environmentálne a sociálne zodpovedné.
3. V súvislosti s vonkajšou konkurencieschopnosťou Európy existujú dva aspekty. Po prvé, musíme zabezpečiť, aby sme mali konkurencieschopné domáce trhy, inovačné kapacity, dostatočné zručnosti, rovnaké podmienky na európskych trhoch a podnikateľské prostredie, ktoré podnikom umožňuje rozširovať sa a priláhať investície. Tieto základné predpoklady úzko súvisia s európskou politikou rastu a víziami obsiahnutými v dokumente fínskeho predsedníctva: *Vízia udržateľného rastu*. Po druhé, je nevyhnutné zabezpečiť pre európske odvetvia a podniky rovnaké podmienky na celosvetovej úrovni.

4. Tento dokument sa zameriava najmä na tento posledný aspekt vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ, t. j. zabezpečenie rovnakých podmienok na celosvetovej úrovni s cieľom umožniť európskym odvetviam a podnikom vrátane MSP, aby mali prístup na globálne trhy, maximalizovali vytváranie hodnôt a podporovali vytváranie a rozvoj hodnotových reťazcov a ich integráciu do globálnych sietí tvorby hodnôt.
5. Rovnaké podmienky na celosvetových trhoch sú vo veľmi veľkej miere ovplyvnené týmito megatrendmi:
 - zmena klímy a prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo,
 - digitalizácia a nové technológie a ich vplyv na rovnaké podmienky, najmä v ekonomike online platforiem,
 - praktiky tretích krajín narúšajúce trh, ktorými sa vlastným spoločnostiam poskytujú nespravodlivé výhody, ako je napr. štátna pomoc a obmedzovanie prístupu zahraničných spoločností na trh.

Zmena klímy a prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo

6. Zmena klímy má na svetové hospodárstvo veľmi veľký vplyv. Ide o výzvu, ktorá by sa však z hľadiska globálnej konkurencieschopnosti Európy mala vnímať aj ako príležitosť. V mnohých prípadoch platí, že tí, ktorí budú reagovať najrýchlejšie, budú pri formovaní rýchlo sa rozvíjajúceho trhu a pri presadzovaní sa na ňom zvýhodnení. EÚ by preto mala vypracovať komplexný a ucelený plán včasného prevzatia vedúcej úlohy na trhoch súvisiacich s prechodom na klimaticky neutrálne hospodárstvo.
7. Inovačné klimaticky neutrálne technológie a riešenia budú na svetových trhoch v blízkej budúcnosti veľmi žiadané. Európa by mala tieto technológie zaviesť ako prvá a mala by vyvinúť maximálne úsilie na zavedenie európskych noriem, ktoré trh prijme za globálne normy. Toto úsilie by sa malo podporiť súkromnými a verejnými investíciami do inovácií a technológií, ako aj do výhľadovo orientovanej regulácie a noriem. Tieto opatrenia by vytvorili vhodné podmienky pre sociálne a ekonomicky životaschopnú a spravodlivú transformáciu, ktorá by priniesla konkurenčnú výhodu pre európsky čistý priemysel.

Digitalizácia a nové technológie a ich vplyv na rovnaké podmienky, najmä na trhu online platforiem

8. Aby zvýšila svoju produktivitu a konkurencieschopnosť na svetových trhoch, musí byť EÚ priekopníkom v rozvoji digitálneho hospodárstva. Nie je to ľahká úloha, pretože iné významné obchodné bloky majú v kontexte mnohých oblastí podnikania pred EÚ náskok, pokiaľ ide o rozvoj a najmä komercializáciu viacerých kľúčových digitálnych technológií a riešení.
9. Platí to najmä pre ekonomiku online platforiem, v ktorej malý počet neeurópskych platforiem dominuje na globálnych, ako aj európskych trhoch. Ich nadmerne silná pozícia na trhu je vo veľkej miere založená na schopnosti zhromažďovať, kombinovať a spravovať veľké množstvo údajov spôsobom, ktorý im umožňuje ponúkať úplne nové typy služieb pre podniky a spotrebiteľov. Vytvára sa tým cyklus, v rámci ktorého sa tieto veľké platformy stávajú čoraz dominantnejšími a prístup konkurentov na trh môže byť obmedzený alebo dokonca nemožný, alebo sa činnosť iných podnikov vo viacerých odvetviach môže stať vo veľkej miere závislá od správania týchto veľkých online platforiem.
10. V tomto kontexte je mimoriadne dôležité, aby EÚ bola schopná zasiahnuť do škodlivého správania veľkých online platforiem v rámci ich činnosti na európskych trhoch. Mali by sme naďalej vyhodnocovať rozličné možnosti politiky, prostredníctvom ktorých je túto otázku možné riešiť, ako aj vhodnosť existujúcich politických nástrojov na daný účel. Pravidlá hospodárskej súťaže sa napríklad ukázali ako efektívne a účinné pri kontrole trhového správania dominantných firiem alebo pri zákaze fúzií, ktoré poškodzujú hospodársku súťaž na európskom trhu. Malo by sa ďalej preskúmať, či presadzovanie pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže je samo osebe dostatočné na riešenie problémov v rámci ekonomiky digitálnych platforiem. Okrem toho by bolo dôležité zistiť, či disponujeme politickými nástrojmi alebo sú prípadne potrebné nové politické nástroje na intervenciu proti škodlivému správaniu online platforiem v záujme zaistenia rovnakých podmienok v EÚ.

11. Údaje sa pre mnohé spoločnosti stali cenným aktívom a tvoria základ ich podnikateľskej činnosti. Navyše, ako už bolo spomenuté, silné postavenie v kontexte prístupu k údajom a ich spracúvania sa stalo účinným nástrojom ovládnutia trhu. EÚ by mala vypracovať komplexný plán regulačného prostredia pre údaje, ako aj spravodlivé a inovačné využívanie a opätovné využívanie údajov s cieľom maximalizovať prínosy, napríklad v súvislosti s výmenou údajov, a zabezpečiť prístup MSP k údajom. V tejto súvislosti je potrebné jasne stanoviť, kto potrebuje aké dátové aktíva a na aký účel. Inovatívny jednotný prístup k politike v oblasti údajov by tiež mohol urýchliť vývoj a zavádzanie umelej inteligencie v EÚ.

Trh narúšajúce konanie niektorých tretích krajín, pri ktorom sa vlastným spoločnostiam poskytujú nespravodlivé výhody, ako je napr. štátna pomoc a obmedzovanie prístupu zahraničných spoločností na trh.

12. O niektorých tretích krajinách s veľkou hospodárskou silou je známe, že aktívne zasahujú do fungovania trhov tým, že poskytujú svojim vlastným spoločnostiam výhody, čo narúša hospodársku súťaž a rovnaké podmienky. Medzi tieto opatrenia patria napr. štátne dotácie alebo obmedzovanie prístupu zahraničných spoločností na trh.
13. Toto správanie vyústilo do situácie, v ktorej EÚ musí zaujať rásnejší postoj a aktívne obhajovať záujmy spoločností z EÚ. Otvorenosť obchodu založeného na hospodárskej súťaži a silných inováciách zohráva kľúčovú úlohu pri podpore hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti. Otvorené trhy sa opakovane ukazujú ako účinnejšie a odolnejšie voči krízam než ekonomiky využívajúce významné prekážky a obmedzenia. EÚ preto musí aktívne presadzovať potrebu rovnakých podmienok doma, ako aj na celosvetovej úrovni a ďalej sa zasadzovať za otvorenosť, transparentnosť a multilaterálny obchodný systém založený na pravidlách. Okrem toho sú naliehavo potrebné spoločné celosvetové normy týkajúce sa vývozných úverov. EÚ by mala pokračovať v presadzovaní procesu v rámci medzinárodnej pracovnej skupiny pre vývozné úvery (IWG) s cieľom dosiahnuť, aby sa zaviedli nahlasovanie a transparentnosť vývozných úverov na úrovni jednotlivých projektov.

14. Je zrejme, že otázky prístupu na globálny trh by sa mali riešiť predovšetkým prostredníctvom obchodnej politiky. Ak to však nie je možné z dôvodu neochoty druhej strany vyriešiť tento problém, mali by sme byť pripravení zvážiť iné spôsoby posilnenia rovnakých podmienok s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ v prospech európskych odvetví a podnikov. Takéto opatrenia by mali spĺňať tieto požiadavky: EÚ ich môže prijať a implementovať jednostranne a nemajú nepriaznivý vplyv na otvorenosť trhu a fungovanie európskeho trhu či európskych odvetví a podnikov. Je dôležité poznamenať, že keďže tieto opatrenia by EÚ prijímala jednostranne, vzťahovali by sa len na nekalé praktiky, ktoré narúšajú rovnaké podmienky na európskom trhu.
15. Nespravodlivé správanie niektorých krajín a absencia rovnakých podmienok vyvolávajú veľkú pozornosť a považujú sa za jednu z hlavných prekážok európskej konkurencieschopnosti a rastu. Mnohé členské štáty už v súvislosti s touto zložitou situáciou vyjadrili svoje znepokojenie. Niektoré členské štáty zastávajú názor, že rovnaké podmienky by sa mohli obnoviť zmiernením pravidiel hospodárskej súťaže EÚ v záujme hospodárskej súťaže na svetových trhoch. Na druhej strane existujú členské štáty, ktoré zdôrazňujú význam otvorených trhov a robustnú hospodársku súťaž na európskych trhoch, z čoho majú v konečnom dôsledku prospech európske podniky a spotrebitelia. Tieto členské štáty sú názoru, že spoločnosti z tretích krajín sú na európskych trhoch vítané, ale mali by podliehať rovnakým pravidlám ako európske spoločnosti. Príspevky a zdôvodnenia členských štátov sú cenné, pretože prinášajú podnety na ďalšie rokovania.

16. EÚ je v dobrej pozícii uspieť v celosvetovej konkurencii a zaujať postavenie priekopníka na globálnych trhoch a úlohu obhajcu otvoreného obchodu. Musíme však uznať, že niektoré geopolitické zmeny môžu byť trvalej povahy a že EÚ musí zostať aktívna a schopná rýchlo reagovať na prebiehajúce zmeny a ich dôsledky. To si vyžaduje nové zručnosti, ako aj investície do vzdelávania, kontinuálneho vzdelávania, rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností. Aby zvládla existujúce výzvy a premenila ich na úspech, EÚ musí zostať jednotná a konať rozhodne.

Otázka:

Aký je podľa vás najlepší mix politik a opatrení v rámci EÚ, prostredníctvom ktorého by sme mohli zabezpečiť rovnaké podmienky pre naše podniky?
